

UPPSALA
UNIVERSITET

Studera, bo, leva

-ett antropologiskt perspektiv på hur studenter bor och skapar ett hem på
en osäker bostadsmarknad

C-uppsats i Kulturanthropologi, 15hp
Uppsala Universitet
Institutionen för kulturanthropologi och etnologi
Författare: Anders Östman
Handledare: Mattias Viktorin

Abstract

Bostadsmarknaden i Sverige blir allt mer osäker. För studenter som söker bostad på sin studieort har det blivit vanligare att man måste hyra i andra hand. Vad innebär detta för studenterna? Hur kan de bo och skapa ett hem inom dessa villkor på en bostadsmarknad med tillfälliga boendeformer? Följande uppsats har analyserat hur man kan skapa ett hem på denna typ av bostadsmarknad genom att tillämpa Tim Ingolds begrepp "dwelling perspective". Utifrån Rolands Paulsen bok "En studie i oro" (2020) tar uppsatsen även upp en diskussion om hur vi hanterar att leva i en samtid där oro och en känsla av otrygghet är ständigt närvarande. Genom ett antropologiskt perspektiv på hemmet och att bo är denna uppsats en analys av hur studenter bor och skapar ett hem på en osäker bostadsmarknad.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.2 Syfte och frågeställning	6
1.3 Teori	6
1.4 Tidigare forskning	8
1.5 Metod och material	9
2. Att bo under tillfälliga förhållanden	11
2.1 Hur har du bott?	11
2.2 Att känna sig som hemma	12
2.3 Tryggt eller osäkert	14
2.4 Att bo i framtiden	15
3. Tidigare erfarenheter och nya insikter	17
3.1 Erfarenheter av att bo och skapa ett hem	17
3.2 Hemmakänsla och otrygghet	19
4. Avslutning	21
5. Källor och litteratur	23

1. Inledning

Att bo som student i städer som Lund, Uppsala eller Stockholm, då tänker man kanske på ett litet rum i en korridor eller en egen liten etta som man hyr av sin studentkår. Det är så studenter kan bo, eller som sagt, så man tänker sig att de ska bo. Men hur ser det ut i verkligheten, i en situation där studenter faktiskt får allt svårare att hitta ett boende i en stad som är rödlistad just på grund av sin brist på studentbostäder? (SVT 2019.08.20). Kötiderna till studentboende ökar, samtidigt som utbudet av andra typer av hyresrätter i sin tur minskar och bostadspriserna ökar. Det finns vittnesmål om att bostadssökande har försvårats ytterligare under Corona-pandemin (SR 2020.08.06). För många studenter blir då att hyra i andra hand av en privatperson ett sista alternativ.

Att hyra i andra hand innebär för det mesta att man hyr en privatpersons bostads- eller hyresrätt under en begränsad tid. Detta är ett sätt att bo som inte alltid är riskfritt i svenska studentstäder idag. Faktum är att svenska polisen nu till och med varnar om att många som söker lägenhet på den privata marknaden riskerar att bli bedragna. På svenska polisens hemsida finns det en instruktionsvideo för hur man ska undvika att bli bedragen i samband med andrahandsuthyrning (Svenska Polisen <https://polisen.se/utsatt-for-brott/skydda-dig-mot-brott/bedrageri/lagenhetsbedrageri/>). Det kan även bli väldigt dyrt. Så pass dyrt att experter menar att det rent teoretiskt är mer lönsamt att köpa en bostadsrätt istället för att hyra i svenska studentstäder (SVT 2019.10.02). Men att köpa en bostad är en stor investering och inte ett gångbart alternativ för en stor del nyblivna studenter som söker bostad på sin studieort. Det finns alltså tecken på att bostadsmarknaden för studenter i Sverige idag blir allt mer osäker. Däri blir det alltså allt vanligare att hyra i andra hand, även om det i sig är ett sämre alternativ än att hyra i första hand eller dyrare i längden än att faktiskt köpa en bostadsrätt. Hur påverkar denna osäkerhet, med dyra hyror och tvivelaktiga hyresvärdar, att som student bo och skapa ett hem på denna typ av bostadsmarknad?

Man kan se på begreppet ”att bo” som någonting självklart eller naturligt. Det är en del av livet att ha ett hem. Man föds in i en familj och en bostad, ett tak över huvudet. Men hur är det att bo idag, som student i Sverige? Man tar studenten och flyttar till en annan stad för att studera. Där blir man kanske tvungen att ta första bästa erbjudande. En färdigt möblerad bostad där man får bo i högst ett år och betala en oproportionerligt hög hyra. Begreppet att bo får nu en innebörd av tillfällighet och osäkerhet. Trots att man tekniskt sett har ett hem, så är det inget som nödvändigtvis känns självklart eller naturligt.

Antropologen Tim Ingold menar att det mest fundamentala i livet är inte att det börjar på ett visst ställe, utan att det är ständigt pågående. De miljöer man lever i är aldrig färdigställda, utan ständigt under konstruktion (Ingold 2000:172). Detta är en av grunderna i Ingolds begrepp

”dwelling perspective”, boende perspektiv, vilket är den teoretiska utgångspunkten för denna uppsats. Jag kommer att föra en mer ingående beskrivning av ”dwelling perspective” i kapitel 1.4. Med detta i beaktande kan man på ett sätt konstatera att det är naturligt och självklart för människan att bo, även om den levda miljön aldrig är färdigställd och bestämd. Men det är i livets ständiga pågående och icke färdigställda livsmiljöer som man kan se hur olika erfarenheter utmanar och tänjer det givna i begreppet att bo och att ha ett hem. En faktor som utmanar och tänjer det givna i att bo och ha ett hem är osäkerhet.

Enligt Roland Paulsen, svensk sociolog och författare, har den moderna människan på en kollektiv nivå ”utvecklat en oförmåga att leva med osäkerhet” (2020:21). Ytterligare menar han att självkritik och självmisstankar ur ett historiskt perspektiv är ett ungt fenomen, och att det även gäller människans upptagenhet av katastrofer (2020:25-26). Det vill säga att vi i dagens moderna, eller senmoderna samhälle, som individer är medvetna om och ständigt närvarande i en osäker levnadsmiljö. Och ett exempel på en osäker levnadsmiljö kan vara den svenska bostadsmarknaden. Jag syftar inte här på att den svenska bostadsmarknaden nödvändigtvis är en ”katastrof” eller att mina informanter som jag intervjuar i följande uppsats är ”oförmögna att leva med osäkerhet”. Men däremot är det viktigt att poängtera att den rådande bostadssituationen i Sverige bland studenter, som jag nämner i början, är något som kan leda till oro. Det kan visserligen vara tryggt att hyra i andra hand, men det finns en ständigt närvarande risk för att hamna i en osäker situation. Och detta måste hanteras på något sätt.

För en student är principen med ett tidsbegränsat andrahandskontrakt rätt logisk i och med att ett studentboende är kopplat till själva studietiden. Men det skiljer sig utifrån följande: hyreskontraktet för ett studentboende är kopplat till studietiden, alltså har man en säkerhet i att man får bo så länge man studerar. Men om man som student hyr privat i andra hand bryts denna koppling mellan studietid och boende, därav blir bostadsmarknaden osäker för studenter som inte kan hitta ett studentboende. Men denna osäkerhet behöver inte alltid innebära besvär, det är beroende på hur ens nuvarande situation ser ut. Inom bostadsmarknaden för studenter är kanske det naturliga att bo ibland, bo lite för dyrt eller att inte alls ha någon aning om hur man ska bo. I följande uppsats kommer jag att analysera hur studenter bor och skapar ett hem inom ramen för tillfälliga och osäkra boendevillkor.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att studera upplevelsen av att bo och skapa ett hem på en bostadsmarknad med kortvariga andrahandskontrakt som student. Med kortvariga andrahandskontrakt avses att hyra under kortare tidsperioder, högst ett år. Detta för att allt fler studenter idag måste hyra i andra hand på grund av den rådande bostadsbrist som finns på många svenska studieorter. I och med att jag enbart har fyra informanter så kommer syftet med denna uppsats inte att ge övergripande bild av bostadssituationen bland studenter i Sverige. Istället ämnar jag snarare att lyfta upp detaljer från vardagen för att kunna ge en inblick i hur den nuvarande bostadssituationen i Sverige påverkar studenters sätt att bo och skapa ett hem. Med Tim Ingolds "dwelling perspective" avser jag analysera hur erfarenheter av att bo med kortvariga andrahandskontrakt påverkar hur studenter skapar ett hem inom villkoren för en osäker bostadsmarknad. Detta kommer jag att utföra genom att besvara följande frågeställning:

Hur påverkar studenters erfarenheter av att bo med kortvariga andrahandskontrakt deras sätt att skapa ett hem inom villkoren för en osäker bostadsmarknad?

1.3 Teori

Tim Ingolds "dwelling perspective" är den huvudsakliga teoretiska utgångspunkten för denna uppsats. Begreppet kommer från hans essäsamling "The Perception of the Environment: Essays on livelihood, dwelling and skill" (2000). I inledningen skriver Ingold att syftet med hans verk är att fokusera på följande: "My focus [...] is on the ways in which human beings relate to components of their environment in the activities of subsistence procurement" (Ingold 2000:9). Alltså vill han fokusera på hur vi människor förhåller oss till de olika komponenter som finns inom den miljö vi har ett uppehälle i. I denna uppsats syftar då miljö på bostadsmarknaden på svenska studieorter och uppehållet, eller sysselsättningen, att vara student.

Ingold förespråkar en nedmontering av den kartesianska dualismen som åtskiljer kropp och själ, vilket har varit ett vedertaget ställningstagande inom antropologi under första hälften av 1900-talet. Istället understryker han vikten av att analysera människans samspel med sin omgivning och dess aktivitet. Han nämner antropologerna Claude Lévi-Strauss och Gregory Bateson som de främsta föregångarna till denna nedmontering. De gör detta genom att analysera människan och dess omgivning utifrån sociala processer. Men de har dock olika utgångslägen. Enligt Ingold så lägger Lévi-Strauss stor vikt på att avkoda sociala processer som olika typer av symboler och symbolvärden. Bateson å sin sida fokuserar på varandet som en process där skeenden uppdragas i

vår levda värld. Alltså, att man istället för att tolka eventuella symbolvärden ska man analysera de faktiska händelserna som sker i sig. Och det är Batesons utgångsläge som Ingold väljer att ta fasta på i sin egna forskning (2000:9). Här ser vi på hemmet och att bo som en del av livet, där de pågår inom samma process. Bateson, Ingold, och även senare antropologer, har börjat frånsä den symboliska betydelsen av hemmet och att bo, för att istället fokusera på det rent praktiska. Man kan säga att det har skett ett skifte från att forska om boendet, hemmet, till att analysera hur det är att bo, och att ha ett hem.

Detta leder Ingold till ett försök att formulera Människans ekologi. För att göra detta tillämpar han ett tvärvetenskapligt grepp genom att kombinera teorier från biologi, psykologi och filosofi (2000:173). Från filosofin tillämpar Ingold ett fenomenologisk perspektiv, då han drar paralleller med framförallt Heidegger. Det är utifrån Heideggers essä "Building, Dwelling Thinking" (1971) som han lägger fram begreppet "Dwelling Perspective". Här ställs begreppet att bo i ett fenomenologiskt perspektiv. Heideggers ställer sig frågor om hur det är att bo, hur påverkar hemmet ens sätt att bo och att leva överlag. Den viktigaste frågeställningen för Ingold är om vi redan har färdigt bestämda uppfattningar om att bo som sedan formar själva hemmet (2000:185). Ingold citerar Heidegger: "We do not dwell because we have built, but we build and have built because we dwell, that is because we are dwellers" (2000:186). Det är alltså för att vi som människor alltid bor, eller strävar efter att bo, som vi bygger och sedermera skapar ett hem för att återkoppla till syftet med denna uppsats. Ingold menar ytterligare att "dwelling perspective" belyser det faktum att människans utveckling av sina kunskaper och erfarenheter är en utveckling, evolution, i sig (2000:187). Alltså är detta något som måste förstås utifrån följande antagande att människan är en del av sin miljö och historia, och inte att människan formas utav strukturer, utan är sammanvävd med strukturerna.

"Dwelling perspective" har idag inom den antropologiska forskningen setts som ett av de främsta bidragen till den så kallade ontologiska vändningen. Den ontologiska vändningen är en brytning med den kulturrelativistiska världssynen till förmån för en en mer radikal syn på omvärlden. Istället för se olika världar jämförbara med varandra ses de som inkommensurabla, icke jämförbara, med andra världar och världsuppfattningar. Men "dwelling perspective", eller "the ontology of dwelling", är dock inte lika radikal i sig. Ingolds teori kan ses som ett mellanläge mellan de två olika lägren, den ontologiska vändningen och kulturrelativismen (Knudsen 2016:182). Vi kan analysera ett typ av boende och samtidigt bejaka hur hemmet upplevs, och sedermera upplevelser att bo i hemmet. Om vi antar att bo, "to dwell", är en konstant i människans tillvaro så kan vi belysa hur det är bo tillfälligt i andra hand och jämföra det hur det är att känna sig

som hemma. Att känna sig som hemma blir då en subjektiv faktor som utgår från att vi bor oavsett, rent objektivt. Det vill säga att jag i mitt arbete med denna uppsats kan anta att mina informanter bor, men att deras upplevelse av att känna sig som hemma kommer att variera samtidigt som det finns gemensamma variabler, och de viktigaste variablerna är i detta fall att informanterna har bott i andra hand och att de har gjort så i egenskap av studenter. På nytt faller vi tillbaka till det som nämndes tidigare: Ingold menar att vi måste belysa människans utveckling och förändring som en utveckling i sig. Utifrån detta resonemang kommer jag att tillämpa "dwelling perspective" i min egna analys som presenteras i denna uppsats.

I inledningen och i avslutningen för jag en diskussion med Roland Paulsens bok "Tänk om: En studie i oro" (2020). Paulsens forskning om oro tillämpas i denna uppsats som ett bredare, mer allmänt grepp kring mina informanternas upplevelser av deras boende som tryggt eller osäkert. Faktorerna tryggt och osäkert är en av de genomgående faktorerna för denna uppsats, och därför har jag valt att ta med "Tänk om" i min analys. Jag vill ta fasta på diskussionen om den allmänna känslan av oro som Paulsen beskriver i sin bok, och hur individer hanterar detta genom någon form av acceptans av situationen (2020:276). Detta är dock inte acceptans i en positiv bemärkelse, utan ett sätt att hantera en osäker situation (2020:280).

1.4 Tidigare forskning

Inom tidigare antropologisk forskning om att bo och om hemmet vill jag börja med att nämna Lévi-Strauss teori om "house society". Lévi-Strauss skriver om huset i ett antal skrifter mellan 1970- och 1990-talet, där utgångspunkten legat i jämförelsen av medeltida riddarhus i Europa och byggnader i framförallt samhällen hos nordamerikanska ursprungsbefolkning. Detta skriver han om bland annat i *The Way of the Masks* (1988 [1982]:174-176). Med "house society" menas att huset är en juridisk person som vävs samman med de sociala strukturer som individerna lever inom, så som släktskap och klass. Huset är ett symboliskt verktyg för upprättande av sociala strukturer (Buchly 2013:71). Lévi-Strauss lyfter upp behovet av att se på byggnader inte enbart som ett hus, utan ett symboliskt nav för de som har byggt upp dessa hus (Carsten & Hugh-Jones 1995:6).

Från 1990-talet och framåt har forskningen inom antropologin om hemmet fortsatt genom antologier, så som *At Home: An Anthropology of Domestic Space* (Cieraad 1999). Texterna där är skrivna av en rad olika forskare från olika discipliner som fokuserar på hemmet i västvärlden ur ett historiskt och socialt perspektiv. Enligt redaktören Cieraad skapar de en helhet som utgör en antropologi om hemmet, och "domestic space" (1999:3). *To Be at Home: House, Work, and Self in the Modern World* (Hentschke och Williams 2018) fokuserar på hemmet och relationen till arbetet.

En essä i *To Be at Home* reflekterar över Mamphela Rampheles etnografi från 1993 *A bed called home: life in the migrant labour hostels of Cape Town* (Fouchard 2018:245). Mamphela skriver bland annat om hur arbetare i Sydafrika måste bo på hostel, där sängen de sover i är ett uttryck för hemmet, detta kallar Mamphela för ”bedhold” (1993:20). Ovannämnda forskning har gett mycket inspiration till min uppsats. Men utöver Tim Ingolds ”dwelling perspective” kommer jag att fokusera på två senare antropologiska verk om hemmet: *Mapping Controversies in Architecture* (Yaneva 2012) *Last Project Standing: Civics and Sympathy in Post-Welfare Chicago* (Fennell 2015)

I *Mapping Controversies in Architecture* (2012) konstaterar Yaneva att det sociala och materiella inte är åtskilt. I en recension av boken skriver den holländske antropologen Verkaajkt att: ”She sees architecture not as a representation of the social, but one of the ways in which the social comes about” (2016:139). Yaneva gör en kritik mot Bordieus strukturalism som hon vill ta avstånd ifrån. Istället för att fråga ”what does a building mean” skall man fråga ”what does a building do” (Verkaajkt 2016:139). Detta handlar om arkitektur men jag vill lyfta över denna fråga på hem och att bo: jag vill inte fråga mig vad ett hem betyder för de som bor i det, utan vad ett hem gör, hur det påverkar de som bor där.

I Catherine Fennells etnografi *Last Project Standing: Civics and Sympathy in Post-Welfare Chicago* (2015) intervjuar hon boende i hyreskomplex som tvingats flytta till nya hyresrätter som är en del av ett välfärdsprojekt i Chicago. Fokuset i denna undersökning ligger i hur informanterna tar med sig erfarenheter av att bo i samband deras flytt. Det finns även här, som hos Ingold, ett fenomenologisk perspektiv. Med detta perspektiv belyser hon hur de boende bokstavligen tar med sig erfarenheter av fysisk karaktär i samband med flytt (Fennell 2015:103). Vi landar i en mera praktisk tolkning av boendet och hemmet istället för att försöka avkoda symbolik så som med Lévi-Strauss teori om ”house society”.

1.5 Metod och material

Jag har utfört fyra stycken semi-strukturerade intervjuer med informanter som har bott med andrahandskontrakt under sin studietid. Informanterna, Linus 24, Alice 25, Robin 28 och Helen 21, är från olika delar av Sverige, varav en har flyttat till Sverige från Östeuropa. De har alltså någon gång under sin studieperiod hyrt en bostad i andra hand. Intervjuerna genomfördes via Zoom och var mellan 30-40 minuter långa. Det var förhållandevis svårt att lokalisera informanter som passade mina kriterier. Målet var att intervju studenter som bor eller har bott i andra hand. Men jag fick avböja vissa informanter då det visade sig att de bott i kollektiv, som inneboende eller med

rivningskontrakt. Det skulle visserligen fungerat, men då hade jag fått ta in flera andra faktorer, då det ändå är ett annat sätt att bo på. Men till slut fick jag tag på fyra informanter som passade in på mina kriterier och intervjuerna kunde börja i mitten på december 2020.

Det jag sökte efter i mina intervjuer var hur informanternas erfarenheter av att bo överlag påverkat deras sätt att skapa ett hem inom ramen för att hyra i andra hand. Men jag har även försökt ta fasta på hur erfarenheterna från att ha bott under dessa förhållanden har påverkat dem i efterhand. Som en vägledare genom mina samtal med informanterna har jag lyft upp faktorer som hemmakänsla, osäkerhet och trygghet. Dessa faktorer kommer att undersökas utifrån hur informanterna själva upplever och definierar dessa. Intervjuerna hade en strikt struktur i den mån att den är tydligt schematiskt uppbyggd i tre delar och har fyra frågor som alltid ställts likadant. Men utöver det har jag uppmuntrat ett så fritt diskussionsutrymme som möjligt för informanterna. Jag har valt detta tillvägagångssätt därför att jag vill fokusera på hur de har agerat och vad som skett när de har bott i andra hand. För att citera Billy Ehn och Orvar Löfgren: ”Vi är mer intresserade av deras erfarenheter än av deras åsikter och attityder” (2012:22).

Tanken var från början att anonymisera mina informanter men att bibehålla deras boendeort. Det blev dock extra viktigt att även anonymisera deras boendeort och födelseort då det i samband med intervjuerna kom fram att en majoritet av informanterna har hyrt sina bostäder svart. Så för att skydda mina informationer har jag då alltså valt att fingera deras namn samt boendeort och födelseort. Jag har även fått bejaka min egna roll som intervjuare. Bland annat har jag försökt att undvika att ge för mycket av mina egna erfarenheter som student i Uppsala, då det är lätt hänt att jag till exempel skrattar av igenkänning och därmed kanske påverkar intervjun.

Analysen i min uppsats kommer inte att följa en strikt fenomenologisk eller ontologisk analys, trots att det nämns i det teoretiska ramverket. Istället kommer analysen att förhålla sig i ett mellanläge mellan dessa begrepp. Som exempel: det jag tar med mig från Fennell (2015) och Yaneva (2012) är jämförandet av studier, en konversation med dess metoder, snarare än ett analytiskt verktyg som tillämpas på mitt insamlade material. På grund av praktiska begränsningar i min empiri så vore det inte fruktbart att löpa linan ut med denna typ av analys. Inför denna uppsats har jag som sagt enbart intervjuat fyra personer, vilket inte är i närheten av det fältarbetet som till exempel Fennell utfört. Jag har heller inte varit på plats själv, eller ens mött informanterna utan uteslutande fört intervjuer via Zoom. Detta på grund av rådande pandemi som gör att det inte är optimalt att träffas på plats. Därför har jag valt att låta mitt resonemang vila på Tim Ingolds ”dwelling derspective” då den teorin, som tidigare nämnts, kan ses som ett mellanläge mellan olika tolkningsramar.

2. Att bo under tillfälliga förhållanden

Uppsatsens nav är frågan kring hur man kan skapa ett hem under tillfälliga förhållanden. Samtliga intervjuer börjar dock med att informanterna redovisar hur de bodde innan de flyttade hemifrån och hur de har bott efter flytten hemifrån. Detta för att ge en bakgrund till hur de sedan anpassar sig till att bo med andrahandskontrakt, om de har någon större betydelse och i sådana fall på vilket sätt det har det. I följande fyra underkapitel kommer jag även att ta upp vad det innebär att känna sig som hemma, hur man upplever det tillfälliga boendet, tryggt eller osäkert, och hur informanterna vill bo och tror att de kommer att bo framtiden. Det är relativt många faktorer som spelar in här, vilket gör att det blir rent praktiskt svårt att åtskilja vilka erfarenheter som kommer från vilket specifikt boende. Det kan hända att en berättelse om hur det var att bo tillfälligt kanske gäller ett boende som inte var med ett andrahandskontrakt, eller att olika former av att skapa ett hem har uppkommit relativt nyligen. Men det ska tilläggas att själva boendet med andrahandskontrakt har varit den främsta utgångspunkten i intervjuerna och att man helt enkelt får anta att det utgår därifrån. Det skall dock visa sig, i enighet med ”dwelling perspective”, att alla upplevelser och erfarenheter av att bo ska ses om en pågående sammanflätad process.

2.1 Hur har du bott?

Linus är 24 år och flyttade hemifrån som nittonåring för att studera i en större stad i Mellansverige. Innan han flyttade för att studera hade han bott hemma i en stad i södra Sverige med sin familj. Under sin barndom hade han flyttat ett par gånger. I samband med flytten hemifrån hade han relativt lätt att finna en bostad i och med att han blev garanterad en bostad tack vare att hans hemkommun hade samarbete med ett studentboende på studieorten.

Efter ett par år väljer han att flytta från studieorten för att jobba i en annan stad. Men innan dess hade han bott på studentboende och i andra hand med sin dåvarande sambo. Samtliga informanter har en liknande historia: man flyttar hemifrån i samband med studenten och man gör som Linus säger: ”man hade ju ingen supertydlig bild om hur man ville bo, man fick ta det som erbjöds, för stunden”. Detta tycks som sagt vara vanligt förekommande bland de som nyligen blivit antagna på universitet eller högskola, att de helt enkelt tar det första bästa erbjudande som finns på studieorten. Faktum är att detta gällde för samtliga fyra informanter, då i princip alla svarade på samma sätt, att man får ta det som finns. Att då välja ett andrahandskontrakt följer sig som naturligt om man söker efter ett nytt boende på kort varsel:

men det känns överlag som de erfarenheter jag har av att typ hyra andra hand, eller att flytta överlag från andrahands till andrahands eller typ från korridor till andrahands, som det var i det här fallet, är att det går ofta väldigt smidigt och väldigt snabbt och det är inte jättemycket grejer som ska flyttas i och med att det är relativt små boytor som ska fyllas upp

du vet man visste nästan att när man har flyttat in här, eller när man flyttar in i den bostaden [...] så visste man att det här är temporärt

Redan efter att Linus flyttat hemifrån och i samband med flytten från sitt första egna boende på studieorten, kan vi se hur dessa erfarenheter formar hur han ser på att flytta till ett andrahandsboende. Det går snabbt, det är relativt smidigt och det finns en tydlig uppfattning om att detta boende är temporärt. Det tillfälliga boendet är lätt att få tillgång till. Det kan vara väldigt passande om man vill flytta ihop med sin partner på kort varsel. Helen och Robin hade liknande erfarenheter utifrån det faktum att det har flyttat till, och från, tillfälliga boenden. De hade dock inte samma behov av möbler eller att flytta ihop med en sambo. Men det är insikten av att boendet är tillfälligt som är den tydligaste gemensamma faktorn. Detta gäller även Alice, som även hon flyttade in med sin dåvarande sambo till ett andrahandsboende. Där handlade det också om att få snabb tillgång till en bostad. Lägenheten hon hyrde var möblerad och det var bra att under dessa omständigheter inte behöva tänka på att införskaffa möbler. Men de tillfälliga boendet har också sina nackdelar när det kommer till att skapa en hemmakänsla. Detta har framkommit när jag i samtliga intervjuer diskuterat om hur det är att bo i ett färdigt möblerat hem: Det har sina uppenbara baksidor att inte själv kunna bestämma fullt ut hur hemmet ska se ut. Denna känsla av att bo tillfälligt påverkar även hur informanterna skapar ett hem när de hyrt i andra hand.

2.2 Att känna sig som hemma

Alice är 25 år gammal och har flyttat från sin förra studieort efter tre år för att studera i en annan stad, som hon bor i nu. På sin dåvarande studieort flyttade Alice från ett kollektiv, där hon bodde under sitt första år som student, för att bo med sin sambo i en andrahandslägenhet. Vid frågor om hemmakänsla och att känna sig hemma när man bor tillfälligt tar hon upp en viktig faktor: saker. Detta är något gemensamt med samtliga informanter. För att kunna få till någon form av hemmakänsla så väljer hon att köpa småprylar och dylikt för att göra det tillfälliga boende till sitt hem:

Jag tycker att det är ganska svårt ändå för att vi hyrde med möbler, vi hade inte egna möbler. Och vi hyrde av en kille som inte hade så bra stil, kanske... eller det var inte min stil i alla fall. Så då kändes från början rätt sunkigt. [J]ag har en tendens att köpa småsaker, grejer... så jag fyllde upp lägenheten ganska rejält. Fast på nått sätt göra den till, liksom, min plats

Något jag frågade samtliga informanter angående att skapa en hemmakänsla var om de tog med sig något hemifrån, någon särskild stil eller sätt att inreda på. Enligt Alice hade hon fått med sig mycket från sin mammas sätt att inreda:

Min mamma har ju, hon är lite av en saksamlare, så det är väldigt mycket sånt som kan stå och samla damm, fast på ett positivt sätt (skratt). Så jag tror att jag har ärvt hennes tendenser, eller sätt att inreda. [J]ag tycker om att gå och handla second och så där, allting väldigt billigt så jag äger många saker

Till skillnad från de andra informanterna har hon ett relativt konkret sätt att skapa ett hem som hon fått med sig från sitt barndomshem. De andra hade liknande sätt, men det fanns inget som tydde på att det var något specifikt, eller åtminstone inte uttryckligen, från deras föräldrar till exempel. En annan unik erfarenhet från förut, angående att skapa en hemmakänsla och inreda, tas också upp av Alice. Detta är även ett sätt att undvika att göra permanenta förändringar och det handlar om att att borra i väggar. Detta är något som hon vill undvika även om det i teorin skulle vara okej att göra så:

Jag tror att det hänger med från när jag flyttade in i en lägenhet när jag var yngre... Då så ville jag sätt upp hyllor och så kom jag ihåg att dom sa att det här är typ betongväggar så man ska inte skruva så mycket i det... ju mer man skruvar desto sämre är det. Så då fick jag som... liksom nån liten tanke om att man ska inte skruva för mycket i väggar

Här ser vi återigen hur erfarenheter, likt fallet med Linus förhållande till att flytta på kort varsel, finns hos Alice när det kommer till att inreda och göra sitt boende till sitt. Från sin barndom lärde hon sig att man inte ska borra i väggarna, och undviker det än idag. Detta påverkar hennes sätt att skapa ett hem under tillfälliga boendeformer. Hon har lärt sig att inte borra i väggarna och att inreda med små medel likt hennes mamma. Detta visar även att det går att känna sig som hemma, men det behöver inte alltid kännas tryggt för det. Det är ju trots allt ett tillfälligt boende där ens egna villkor inte alltid ligger i första hand.

Just saker är viktigt för att skapa ett hem på tillfälliga premisser, som att bo med ett kortvarigt andrahandskontrakt. Linus och Helen lade stor vikt saker som de haft sen de var små, så som fotografier och dylika grejer med ett sentimentalt värde. Detta är inget unikt i sig, men det visar

sig att det är extra viktigt när man bor i andra hand och inte kan inreda sitt hem i någon större utsträckning. Det skapar en hemmakänsla genom små medel. När jag frågade Robin om hemmakänsla så hade han svårare att definiera hur man känner sig som hemma. Tillskillnad från övriga informanter så har han flyttat väldigt mycket, över tio gånger de senaste åtta åren. Hans erfarenheter av att kunna inreda när han bott i andra hand tycks inte vara lika starkt kopplat till att känna sig som hemma. Robin tar in andra faktorer, hur hyresvärden är, hurdana de inneboende är när han bott i kollektiv och så vidare. Hemmakänslan är enligt Robin mer förknippat med känslan av trygghet eller osäkerhet.

2.3 Tryggt eller osäkert

Robin är 28 år gammal, bor och jobbar för närvarande på en annan ort än där han har studerat i. För drygt åtta år sedan flyttade han från västra Sverige för att studera i en stad i Mellansverige. Där bodde han i andra hand i en studentkorridor under det första året. Efter det har han bott som student i kollektiv och som inneboende. I jämförelsen mellan att bo i andra hand och i kollektiv så känner han att det var tryggare att hyra i andra hand jämfört med att bo i kollektiv. Men han påpekar även att det inte alltid beror på själva boendeformen, utan att det också har att göra med vem man hyr av eller bor tillsammans med. På frågan om det kändes tryggt eller otryggt svarade han så här:

Anders: [M]en under dessa gånger, tyckte du att det kändes osäkert eller tryggt att bo under dessa förhållandena?

Robin: Mm... Jag skulle väl säga att till en början så kändes det tryggt och sen mot slutet kändes det mer och mer otryggt på... I alla fall på det andra stället

Anders: Det som var... på kollektivet då?

Robin: Ja, precis

Anders: Okej... Och om du jämför med den här situationen med korridoren?

Robin: Ja, för att där var jag beredd på... Eller, hur ska jag säga... Där var jag inställd på att jag skulle bo ett år och det, där var det som att jag visste att om ett år kan jag fixa ett eget förstahandskontrakt på en studentlägenhet och jag visste att de skulle hyra av mig under ett år. Och det skulle kunna vara som så att hon som jag hyrde av skulle behöva lägenheten tidigare, men jag såg det som en väldigt liten risk utifrån de omständigheter som rådde där. Utan är var det som så att jag bor där ett år och sen så flyttar jag och då har jag tillräckligt med poäng för att kunna göra det

En ambivalens inför frågan om det känns tryggt eller otryggt att bo i andra hand var genomgående i princip för samtliga informanter. Linus, Alice och Robin besvarade frågan på ett

reflekterande sätt genom att titta tillbaka på hur det var då. Med sina erfarenheter av att bo i andra hand var det tydligt att de upplevde bostadssituationen just nu som säkrare, även om de fortsatt med att bo under tillfälliga former eller i andra hand. Det kan dels bero på att de har flyttat minst två eller tre gånger och har vant sig vid denna typ av situation. Detta kan även bero på, som jag nämnt tidigare, att denna form av boende inte är främmande för en studerande, som oftast bor på en plats tillfälligt i samband med sina studier. Linus hade en intressant iakttagelse där han upplevde att bo i andra hand förut kändes mer osäkert nu än vad det kändes just då. Det var enbart Helen som rakt ut kunde konstatera att det kändes osäkert att hyra i andra hand:

Eh, det var jätteosäkert (skratt) För att vi hade... Att man... Man behövde typ fråga varje månad om man får stanna kvar [...] med lägenheten var det varje halvår så måste styrelsen bekräfta att vi kan stanna kvar

Helen är den yngsta av samtliga informanter, och då kan man förstå att hennes upplevelse kan vara mer svart på vitt. Det är först nu, när hon bor i sin studentlägenhet, som hon börjar uppleva nån form av stabilitet i sin boendesituation. Upplevelsen av trygghet eller osäkerhet beror inte enbart på själva bostadssituationen i sig, att bo med andrahandskontrakt, utan även på hur hyresvärderna är som person eller med vem och om man bor med någon annan och så vidare. Man kan på ett sätt krasst konstatera att det beror på, helt enkelt. Däremot är det klart att denna känsla av att antingen uppleva att bo i andra hand som tryggt eller osäkert är en central del som påverkar både själva boendet och sättet att skapa ett hem.

2.4 Att bo i framtiden

Intervjuerna avslutades i samtliga fall med att jag ställer frågan om hur informanterna tror att de kommer samt hur de vill bo i framtiden. Detta har varit ett sätt knyta ihop säcken, så att säga, där informanterna får reflektera över deras framtida boende med tidigare erfarenheter av att bo med ett andrahandskontrakt. Många av svaren var relativt lika, där man helst såg att man kunde köpa en lägenhet eller ett hus inom en snar framtid. Ett svar som skiljde något från de övriga var Helens syn på att bo i framtiden.

Helen är 21 år, bor och studerar för närvarande i en stad i Mellansverige. Hon flyttade från Östeuropa till Sverige som nittonåring för att studera. Innan sin nuvarande bostad har hon bott som inneboende och i andra hand tillsammans med sin dåvarande partner. På frågan om var hon tror hon kommer att bo i framtiden är hon aningen mer pessimistisk jämfört med de övriga informanterna:

Jag tror inte att jag någonsin i livet kommer kunna äga en bostad (skratt) Det är lite för optimistiskt... Not in this economy. Men förhoppningsvis så kan jag kanske hyra en lägenhet och inte ett rum, det vore fint. Och helst i första hand

Helen säger även att hon skulle föredra att bo i en liten stuga i en skog för att ”Escape the horrors of capitalism”. Hon påpekar dock att det kanske är lite av en överdrift. Men det ska visa sig att hon på ett tydligt uttalat sätt, jämfört med de andra informanterna, strävar efter att bo på egna villkor. Detta har inte varit möjligt sen tidigare, inte minst på grund av att hon bott i andra hand. Det är egentligen först nu när hon bor med ett förstahandskontrakt i en studentlägenhet som hon får inreda sitt hem helt efter egna preferenser. Detta kan förstås i relation till hur de andra svarat på frågan om hur de tror och vill bo i framtiden. De flesta menar att de helst vill ha möjlighet att kunna köpa en lägenhet, men att de även kan tänka sig att hyra eller till och med hyra i andra hand, om så tillfället kräver det. Det finns alltså ingen omedelbar aversion mot att bo tillfälligt och i andra hand, men man strävar efter att så långt som möjligt ha något eget. På denna punkt är samtliga informanterna samstämmiga, man vill ha något som är sitt. I följande kapitel ska jag diskutera hur dessa intervjuer belyser informanternas sätt att bo under tillfälliga förhållanden, hur de skapar ett hem och hur de skapar strategier för att orientera sig på en osäker bostadsmarknad.

3. Tidigare erfarenheter och nya insikter

En ständig konflikt i detta uppsatsarbete har varit att åtskilja erfarenheter av att bo från de olika hem som informanterna flyttat till och från. Själva grunden för hela mina uppsats är att belysa hur tidigare erfarenheter av att bo i andra hand påverkar ens sätt att skapa ett hem på en osäker bostadsmarknad. Men efter att ha genomfört samtliga intervjuer så står det klart att mina informanter har fått med sig erfarenheter av att bo under andra omständigheter också. Jag har valt att även belysa dessa erfarenheter av att ha bott under andra former än med ett andrahandskontrakt. Detta för att även det är en del av processen, att bo och skapa ett hem. Robin, Helen och Alice har till exempel bott i kollektiv och Linus har även bott i studentkorridor. Även om intervjuerna grundar sig i hur det är att bo med andrahandskontrakt går det inte att kringgå andra sätt som de har bott på. Detta går hand i hand med det som Ingold menar att är en del av livet: att det ständigt är pågående och föränderligt, det finns ingen definitiv start- och slutpunkt (2000:172). I följande kapitel kommer jag att analysera mina informanters erfarenheter av att bo i andra hand. Sedan avslutas det med en övergripande analys av deras berättelser om hur de har bott och skapat ett hem. Detta med utgångspunkt i upplevelsen av hemmaskapande på en osäker bostadsmarknad.

3.1 Erfarenheter av att bo och skapa ett hem

Efter att ha bott i andra hand har informanterna fått med sig nya erfarenheter och insikter om hur det är att bo och skapa ett hem. Detta är då ytterligare en pusselbit som läggs till i deras liv. I relation till detta ser vi hur erfarenheter av att bo byggs på i en ständigt pågående process. Från att ha bott hemma som barn, till att flytta iväg för att studera och vidare i livet. Denna typ av erfarenheter av att bo, är något som har varit närvarande sedan barnsben. Tim Ingold går så långt som att jämföra hur just barn växer upp i en miljö och tar med sig kunskaper, med hur bävrar växer upp:

Human children, like the young of many other species, grow up in environments furnished by the work of previous generations, and as they do so they come literally to carry the forms of their dwelling in their bodies- in specific skills, sensibilities and dispositions (2000:186)

Jag menar att detta inte bara gäller hur barn får med sig kunskaper om att bo, men även att de, informanterna i detta fall, finslipar sig själva genom att flytta hemifrån, får med sig nya erfarenheter av att bo i andra hand och övriga typer av tillfälliga boenden. Så som studentlägenhet, kollektiv, som inneboende, med sambo och så vidare. Det tydligaste exemplet med att ta med sig erfarenhet från tidigare boende är det jag nämnde om hur Alice inreder sitt hem. Med små medel skapade hon en hemmakänsla när hon bodde i andra hand. Detta hade hon tagit med sig från sin

mamma som också köpte mycket småsaker att inreda med. Ytterligare ett exempel är Linus berättelse om hur han vände sig att flytta på kort varsel och Robins sätt att hyra ut i andra själv:

[D]e gånger jag har haft inneboende eller har hyrt ut min lägenhet, så har jag varit väldigt noga med att ha kontrakt. Men medan jag har varit inneboende, eller ha hyrt i andra hand, så har det inte funnits ett kontrakt där

Som jag nämnt tidigare har Robin flyttat många gånger sedan han flyttade hemifrån. Faktum är att han aldrig, varken när han hyrt i andra hand eller bott i kollektiv, skrivit på ett hyreskontrakt. Detta leder då till att när han själv hyr ut valt att vara extra noggrann med att det finns ett skriftligt kontrakt. Detta är inte direkt kopplat själva boendet i andra hand och upplevelsen av det. Men det är en del av Robins erfarenheter av att bo. Detta tycks även påverka hur han själv vill framstå som hyresvärd. Man kan se det som att bo under tillfälliga omständigheter i längden inte bara påverkar en själv utan även andra, i detta fall Robins hyresgäster. Detta kan ses som lite väl långsökt, men det finns en poäng i att lyfta fram det som Ingold ser som en av de främsta faktorerna i ”dwelling perspective”: att upplösa dikotomin mellan struktur och individ, fenomen och praktik. Allting är sammanflätat och måste föstås som en gemensam process och inte enskilda faktorer. Robins upplevelse av att bo i andra hand och utan ett skriftligt kontrakt följer med honom även idag. När han hyr en lägenhet med ett förstahandskontrakt samt när han hyr ut själv. Med detta kan man dra en parallell till Catherine Fennells Last Project Standing. Där beskriver hon hur hyresgästerna som i sitt förra boende hade gratis värme, hade utvecklat ett starkt behov att bibehålla denna standard. Trots att de nu måste betala för det och till och med riskerar att bli skuldsatta för det (2015:115). Det är inte samma situation i sig, men det är samma mekanismer vilket gör det intressant att se hur man kan få så pass tydligt inlärd beteenden, eller insikter, av att bo på ett visst sätt. Här vill jag återknyta till Yaneva, som i Mapping Controversies in architecture (2012) menar med att man måste förstå vad ett boende gör, inte vad det betyder.

Att bo med andrahandskontrakt gör att informanterna i min uppsats får en ny uppfattning om hur det är att bo och skapa ett hem. Uppfattningar om vad det innebär att ha ett skriftligt hyreskontrakt, som i Robins fall, eller att inreda på ett sätt som inte påverkar lägenhetens befintliga skick, som i Alices fall, och så vidare. Erfarenheter byggs upp, och man lär sig att bo, vad det innebär, vad man bör göra och inte göra. Att bo i andra hand som student innebär också att man lär sig att bo och skapa ett hem inför framtiden. Det kan tyckas som ett banalt påstående, vilket det

kanske är på ett plan, men genom att belysa de praktiska faktorer som ingår i att bo i andra hand, får vi även en inblick i hur det är att bo och skapa ett hem på en andrahandsmarknad för hyresbostäder.

Här ser vi att erfarenheter av att bo följer med en genom livet. I följande del ska jag återgå till att diskutera hur informanterna har upplevt att skapa ett hem och hur deras relation till den osäkra bostadssituationen de varit i.

3.2 Hemmakänsla och otrygghet

Att bo i andra hand innebär alltså ett tillfälligt sätt att skapa ett hem som tycks hjälpa studenter att bo under dessa förhållanden. Detta skapande av hem formas av erfarenheter från barndomshemmet, men traderas också från att ha flyttat hemifrån och från andra typer av boenden och boendeformer sen dess. Men inom ramen för detta finns det en ständigt närvarande känsla av något som skulle kunna tolkas som en lågintensiv otrygghet. Med en en lågintensiv otrygghet menar jag en känsla av otrygghet som inte nödvändigtvis är stark, men ständigt närvarande. Man bor, men bara tillfälligt. Man har ett hem, men bara tillfälligt. Det vill säga att även om man till exempel bor i andra hand med en hyresvärd som man kan lita på och inrett sitt hem på det sätt man vill, så vet man jämt och ständigt att detta inte varar för evigt. Kanske nästa bostad också är tillfälligt, hur förhåller man sig till detta faktum? För att besvara detta vill jag återgå till Roland Paulsen, som jag nämner i uppsatsens inledning, och diskutera det som han kallar för ”acceptanspredikanter”:

Som nästan alla acceptanspredikanter brukar betona ska acceptans dock inte förstås som resignation inför världens beskaffenhet. Acceptans består i att låta tankar, känslor och intryck vara som det är (Paulsen 2020:275).

I denna uppsats kan man till viss del se att det finns en acceptans för den rådande situationen, även om till exempel Linus uttrycker en viss frustration över att inte kunna äga sin bostad eller åtminstone ha ett förstahandskontrakt. Helen svarar på frågan om hur hon vill bo i framtiden med bland annat följande konstaterande: ”Alltså hur man mår i sin bostad, är det mest... det viktigaste”. Det viktigaste är ändå att man mår bra, att man har någon form av trygghetskänsla. Att bo i andra hand kan vara ansträngande men samtidigt, som jag lyft upp tidigare, så beror det på många andra faktorer än just själva bostadssituationen i sig. Det jag menar är att i enighet med Ingolds ”dwelling perspective” har dessa studenter som bott tillfälligt, i en tillsynes osäker bostadslösning, tagit med sig erfarenheter som är verktyg för människans ständiga strävan efter att bo. Bland dessa verktyg kan det även finnas, det som Roland Paulsen menar att så kallade

”acceptanspredikanter” betonar, en sådan acceptans som består i att låta tankar, känslor och intryck vara som det är. Man måste göra det bästa av situationen, man har inget annat val. En acceptans i en orolig tid, på en osäker bostadsmarknad. Och allt detta, även själva otryggheten, är en del av att bo och skapa ett hem. Innan jag går över till avslutningen vill jag konstatera att både känslan av att det är säkert eller otryggt, är en del av att bo och skapa ett hem när man hyr i andra hand. Det ska inte förstås som enskilda faktorer att , låt oss säga, vilja flytta någon annanstans eller att trivas på stället. Det är inom samma process där vi som människor bor och skapar ett hem. Genom att analysera mina informanternas intervju svar på detta sätt ser vi att bo och skapa ett hem är en mångfacetterad kunskap. En kunskapsbank som är i ständig utveckling, även om det kanske känns säkert, otryggt, som hemma, eller bara som ett tillfälligt boende.

4. Avslutning

Heidegger ställde sig en gång följande fråga: ”[W]hat is the state of dwelling in our precarious age?” (2009 [1971]:158). Idag kan man ställa sig en liknande fråga angående hur dagens studenter bor på rådande bostadsmarknad. Som student kan man konstatera att rådande bostadssituation i Sverige leder till att andrahandsuthyrning blir ett allt vanligare alternativ. Här bryts uppfattningen om hur man tänker sig att en student ska bo, i ett boende där man är garanterad att bo så länge man studerar. Detta kan i sin tur innebära en utmaning i hur man som student kan skapa ett hem inom denna osäkra bostadsmarknad. Men med erfarenheter från att ha bott med andrahandskontrakt kan man få nya kunskaper och verktyg för att skapa ett hem utifrån de förutsättningar som finns. Det i sig beror främst på den mänskliga strävan efter att bo och skapa ett hem. Det är ett grundläggande kriterium för att vara människa och fundamentet i Tim Ingolds teori ”dwelling perspective”

Frågeställningen för denna uppsats var följande: *Hur påverkar studenters erfarenheter av att bo med kortvariga andrahandskontrakt deras sätt att skapa ett hem inom villkoren för en osäker bostadsmarknad?* I denna uppsats har jag svarat på frågeställningen men även reflekterat över vilka erfarenheter de tar med sig från att ha bott i andra hand. I följande avslutande kapitel kommer jag att redovisa resultatet av min uppsatsarbete samt föra en diskussion om uppsatsens ämne, att bo under osäkra, tillfälliga förhållanden, som student.

Linus, Alice, Robin och Helen har samtliga fått uppleva att bo i andra hand i egenskap av studerande. De har flyttat hemifrån för att studera, fått ett andrahandskontrakt och försökt bo där. Hemmakänslan har varierat från informant till informant. Olika sätt att inreda, som med att köpa små inredningsdetaljer eller dylikt, har varit en strategi. Men den överhängande känslan av tillfällighet, en lågintensiv otrygghet, har lett till att den främsta strategin för att känna sig som hemma är följande: att konstatera att detta är tillfälligt. På så sätt har man ett hem, men man förväntar sig inte att det ska vara ett fulländat hem. Så även om man kanske känner sig som hemma i ett tillfälligt boende så är det inte fulländat, så att säga. Detta tar man sedan med sig när man flyttar igen, man får ytterligare verktyg av att ha bott i andra hand. Man lär sig att flytta på ett effektivt sätt, man lär sig att handskas med besvärliga grannar eller hyresvärdar, man stålsätter sig för att det fortsatt kan vara var otryggt.

Om bostadsmarknaden fortsätter att se ut som den gör nu, hur kommer det att påverka hur vi ser på att bo och på hemmet i framtiden? Är det tillfälliga boendet och hemmet något vi får leva med? Dessa frågor kan jag inte svara på. Men klart är att vi i viss mån lever i en tid av ständig oro, vilket den nuvarande osäkra bostadsmarknaden är en bidragande orsak till. Utifrån mina intervjuer och med Tim Ingolds ”dwelling perspective” kan vi se att det finns verktyg, erfarenhet och en

allmänmänsklig strävan efter att bo och skapa ett hem. Med detta kan vi kan orientera oss i en osäker tid, på en osäker bostadsmarknad. Informanterna har genom att flytta hemifrån och bott i andra hand fått nya erfarenheter och kunskaper, utöver det de hade med sig från sitt barndomshem. Dels på grund deras bostadssituation, hur de har bott, med vem de har bott med eller hyrt av. De får ytterligare en utökning av deras verktygslåda. Ytterligare erfarenhet och kunskap om hur man skapar ett hem inom ramen för den rådande bostadsmarknaden i Sverige. Dessa omständigheter gör att de nya intryck och kunskaper som de får är en utveckling i sig.

För att slutligen gå i dialog med Roland Paulsen kan man säga att det finns en acceptans av en osäker bostadsmarknad. Denna acceptans innebär inte att man är nöjd med den nuvarande situationen, utan att man måste bo och skapa ett hem oavsett förutsättningar. Det går att hantera en osäker situation. För vissa studenter är det en del av livet att försöka orientera sig inom en osäker bostadsmarknad med andrahandskontrakt. Dessa erfarenheter har byggts på genom åren, från att ha bott hemma, till att flytta för att studera och sedermera även något som följer med när man flyttar vidare från det. Som student på dagens bostadsmarknad i Sverige kanske man upplever det som osäkert, eller kanske helt okej ifall man bor i andra hand. Det finns en ständig strävan efter att bo och att skapa ett hem. Man ska studera, bo, leva.

5. Källor och litteratur

Artiklar och nätbaserade källor

Svenska Polisen <https://polisen.se/utsatt-for-brott/skydda-dig-mot-brott/bedrageri/lagenhetsbedrageri/> (hämtad 2021.01.06)

SR 2020.08.06 <https://sverigesradio.se/artikel/7527382> (hämtad 2021.01.06)

SVT 2019.08.20 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/upsala/fortsatt-akut-brist-pa-studentbostader-i-upsala> (hämtad 2021.01.06)

SVT 2019.10.02 <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/upsala/okade-bostadspriser-i-populara-studentstader> (hämtad 2021.01.06)

Litteratur

Buchli, Victor 2013 *An Anthropology of Architecture*. London; New York: Bloomsbury.

Carsten, Janet, and Stephen Hugh-Jones (red.) 1995 *About the House: Lévi-Strauss and Beyond*. Cambridge; New York: Cambridge University Press.

Cieraad, Irene (red.) 1999a *At Home: An Anthropology of Domestic Space*. Syracuse: Syracuse University Press.

Cieraad, Irene 1999b "Introduction: Anthropology at Home". Irene Cieraad (red.) 1999 *At Home: An Anthropology of Domestic Space*. Syracuse: Syracuse University Press.

Ehn, Billy och Löfgren, Orvar 2012 *Kulturanalytiska verktyg*. Malmö: Gleerup.

Fennell, Catherine 2015 *Last Project Standing: Civics and Sympathy in Post-Welfare Chicago*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Fourchard, Laurent 2018 "Why Homes Still Matter: Thoughts on Mamphela Ramphele's A Bed Called Home". James Williams och Felicitas Hentschke (red.) 2018 *To Be at Home: House, Work, and Self in the Modern World*. Boston: De Gruyter Oldenbourg.

Hauschild, Thomas 2001 "Home, Anthropology of" James D. Wright (red.) 2015 *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. 2. ed. Amsterdam: Elsevier.

Heidegger, Martin 2009 (1971) *Poetry, Language, Thought*. 20. print. New York: Perennial Classics.

Ingold, Tim 2000 *The Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling & Skill*. London; New York: Routledge.

Knudsen, Are John 2016 "Beyond Cultural Relativism? Tim Ingold's 'Ontology of Dwelling' Revisited". Bjørn Enge och Synnøve Bendixsen (red.) 2017 *Critical Anthropological Engagements in Human Alterity and Difference*. <https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&scope=site&db=nlebk&db=nlabk&AN=1369555>, hämtad 2021.1.5

Lévi-Strauss, Claude 1988 (1982) *The Way of the Masks*. Seattle: Univ. of Washington Pr.

Mamphela, Ramphela 1993 *A Bed Called Home: Life in the Migrant Labour Hostels of Cape Town* Cape Town: David Philip

Paulsen, Roland 2020 *Tänk om: en studie i oro*. Stockholm: Albert Bonniers.

Verkaaik, Oskar 2016 *Creativity and Controversy in a New Anthropology of Buildings*. *Ethnography* 17(1): 135–143.

Williams, James och Hentschke, Felicitas (red.) 2018 *To Be at Home: House, Work, and Self in the Modern World*. Boston: De Gruyter Oldenbourg.

Yaneva, Albena 2012 *Mapping Controversies in Architecture*. Burlington: Ashgate Pub. Co.